

**ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE
2017. GODINE**

Razred ili kategorija natjecanja: **5. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

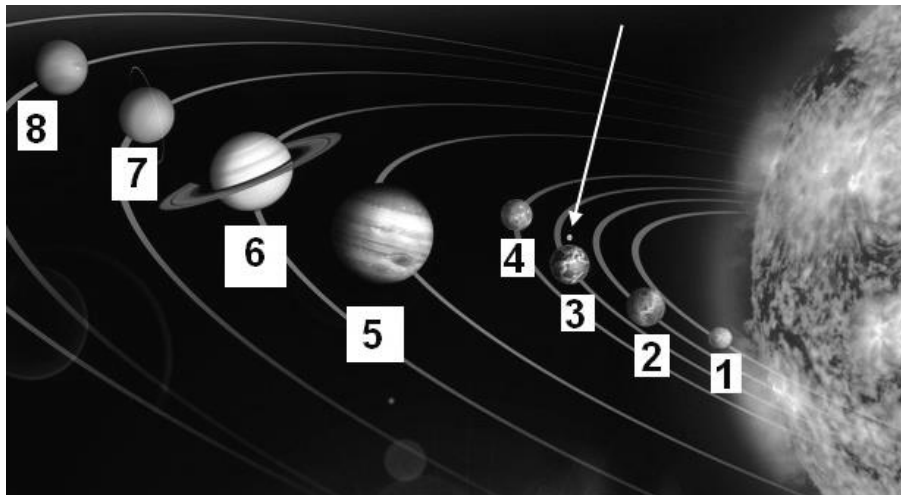
Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadatcima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ SLIKE SUNČEVOG SUSTAVA.

- 2 1. Zemlja je označena brojem _____. Zemljina revolucija traje _____ dana i _____ sati.
- 2 2. Planeti koju imaju kraću revoluciju od Zemlje su _____ i _____ (upiši imena planeta).
- 2 3. Mars je označen brojem _____, a ime planeta označenog brojem 7 je _____.
- 3 4. Vrstu svemirskih tijela u koja ubrajamo Sunce nazivamo _____. Vrstu svemirskog tijela označenog strelicom nazivamo _____. Ime svemirskog tijela označenog strelicom je _____.

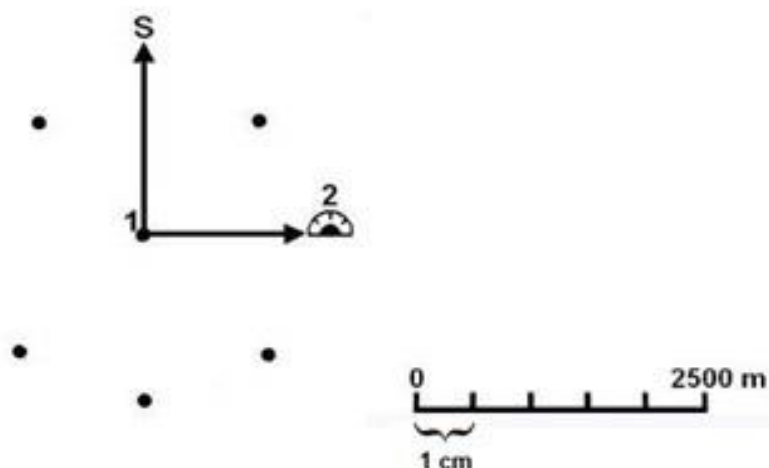
SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH SLIKA.

- 3 5. Naziv instrumenta prikazanog na **slici 1** je _____. Dio instrumenta označen strelicom naziva se _____. Ime države u kojoj je prvi puta korišten ovaj instrument je _____.
- 1 6. **Slika 2** prikazuje zvjezdarnicu kroz koju prolazi početni meridijan. Ime grada u kojem se nalazi ova zvjezdarnica je _____.
- 2 7. Na crtu uz svaku sliku upiši nazive prikazanih Mjesečevih mijena.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

- 2** 8. Crtež prikazuje skicu kretanja skupine izviđača koja je krenula od stajališta (točka 1) prema objektu označenom brojem 2. Puni naziv strane svijeta prema kojoj ide skupina izviđača je _____ . Naziv objekta prikazanog kartografskim znakom i označenog brojem 2 je _____ .
- 2** 9. Druga skupina izviđača kreće od stajališta (točka 1) do crkve koja se nalazi u smjeru jugozapada. Na priloženom crtežu punom crtom ucrtaj smjer kretanja druge skupine izviđača spajajući točku 1 i točku zadanog odredišta. Četiri točke su višak. Ispod točke zadanog odredišta ucrtaj kartografski znak za **crkvu**.
- 1** 10. Vrstu geografskih karata u kojima se koriste kartografski znakovi iz prethodna dva zadatka nazivamo _____ karte.
- 1** 11. Koliko u stvarnosti iznosi zračna udaljenost između točke 1 i crkve, ako je na crtežu prikazana s 3 cm? _____ .

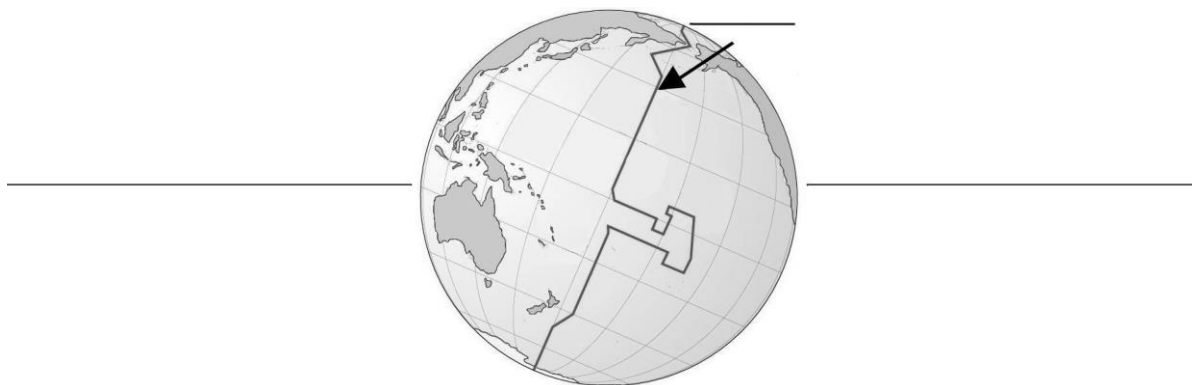
Prostor za računanje:

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA DOPUNI REČENICE.

- 3** 12. Prijestupna godina ima _____ dana. Prva sljedeća prijestupna godina bit će _____ godina. Datum kojeg ima samo prijestupna godina je _____ .
- 3** 13. Vrijeme koje se nad nekim mjestom određuje prema položaju Sunca u podne naziva se _____ vrijeme. Kroz Zagreb prolazi meridijan 16° _____ od početnoga meridijana (upiši naziv strane svijeta), a kroz Slavonski Brod meridijan 18° _____ od početnoga meridijana (upiši naziv strane svijeta). Ako je u Zagrebu Sunce izašlo u 7 sati i 20 minuta, istog dana Sunce je u Slavonskom Brodu izašlo u _____ sati i _____ minuta.

Prostor za računanje:

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

- 2** 14. Liniju koja je na crtežu označena strelicom nazivamo _____.
Ime oceana preko kojeg najvećim dijelom prelazi označena linija je _____
ocean.
- 1** 15. Na priloženom crtežu upiši na manju crtu stupnjeve meridijana kojeg djelomično slijedi linija iz
prethodnog zadatka.
- 2** 16. Na priloženom crtežu Sjevernu Ameriku u cijelosti ispuni kemijskom olovkom.
Koji je dan u Aziji, ako je u Sjevernoj Americi utorak? _____
- 1** 17. Na crte lijevo i desno od crteža upiši nazive Zemljinih polutki u odnosu na početni meridijan.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

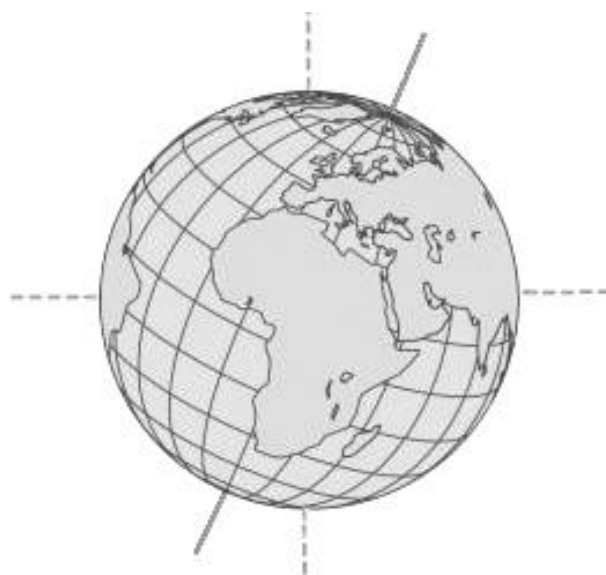
- 2** 18. Naziv ravnine na koju je nagnuta Zemljina os je

Na priloženom crtežu podebljaj vidljive dijelove
Zemljine osi.

- 2** 19. Imena kontinenata koji se uopće ne vide na
priloženom crtežu su _____
i _____.

- 2** 20. Na priloženom crtežu podebljaj cijelom
dužinom ekvator. Na priloženom crtežu u
cijelosti ispuni kemijskom olovkom dio Afrike koji se nalazi na južnoj polutki.

- 1** 21. Znakom **X** označi Indijski ocean.

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.

2 22. Poveži Zemljine polutke s pripadajućim nazivima.

A)

B)

____ sjeverna polutka ____ južna polutka ____ istočna polutka
____ zapadna polutka ____ vodena polutka

2 23. Poveži paralele i datume kada Sunčeve zrake padaju okomito.

A) 21. 12. **B)** 23. 9.

____ sjeverna polarnica ____ sjeverna obratnica ____ ekvator
____ južna obratnica ____ južna polarnica

2 24. Poveži obilježja s pripadajućim planetima.

A) planet s najmanjim promjerom **B)** planet s najvećom silom težom

____ Merkur ____ Venera ____ Mars
____ Saturn ____ Jupiter

U SVAKOM OD SLJEDEĆA TRI ZADATKA DVA SU ODGOVORA TOČNA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

2 25. Kroz koje od navedenih kontinenata prolazi ekvator?

a) Australija b) Afrika c) Južna Amerika d) Europa e) Sjeverna Amerika

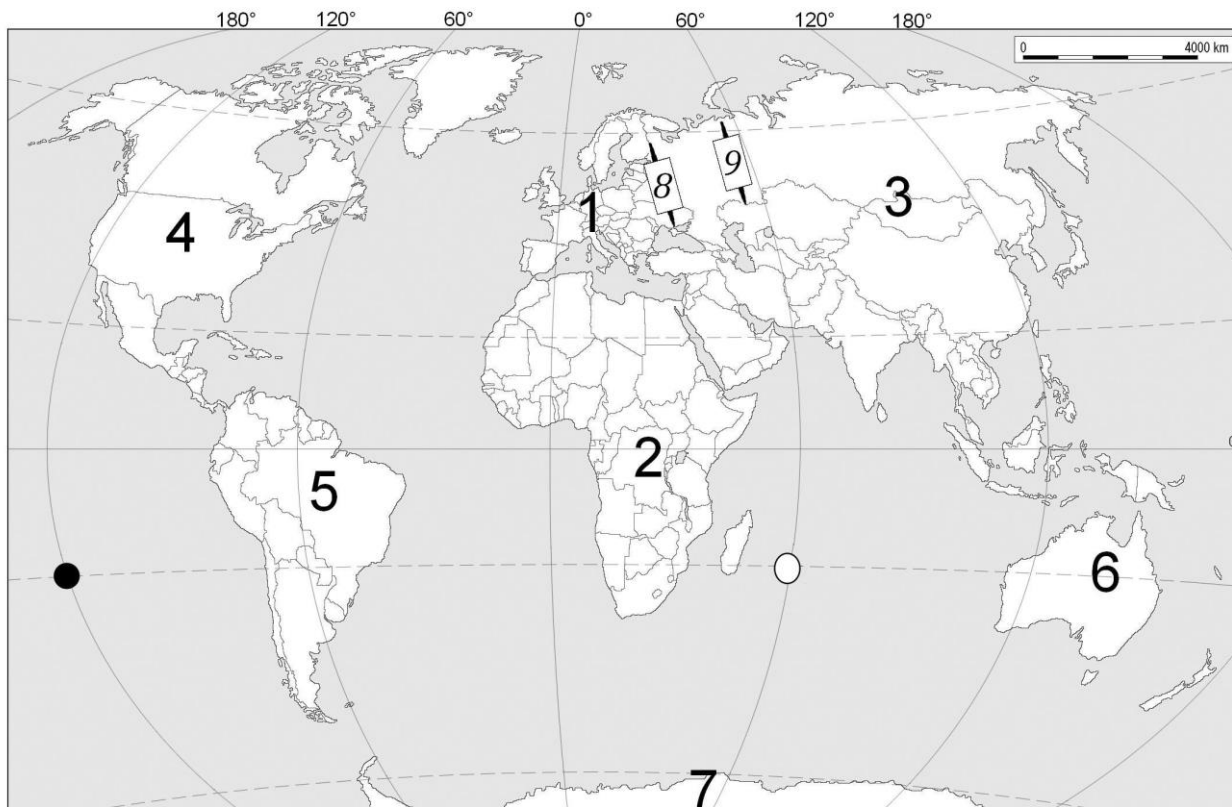
2 26. Koja su od navedenih sitna mjerila?

a) 1 : 5 000 b) 1 : 25 000 c) 1 : 100 000 d) 1 : 500 000 e) 1 : 1000 000

2 27. Koje su dvije tvrdnje o Zemljinoj revoluciji točne?

- a) Zemljina revolucija traje točno 365 dana.
- b) Zbog Zemljine revolucije se izmjenjuju dan i noć.
- c) Zima na južnoj polutki počinje 21. 6.
- d) Sunčeve zrake dva puta godišnje padaju na sjevernu obratnicu.
- e) U Hrvatskoj dan traje najkraće u vrijeme zimskog suncostaja.

**SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE
GEOGRAFSKE KARTE SVIJETA.**

- 3** 28. Dva se kontinenta cijelom površinom nalaze na sjevernoj polutki.
Površinom veći od ta dva kontinenta na priloženoj karti označen je brojem ____, a njegovo ime je _____. Površinom manji od ta dva kontinenta na priloženoj karti označen je brojem ____, a njegovo ime je _____.
Ime oceana koji se nalazi između ova dva kontinenta je _____ ocean.
- 3** 29. Ime kontinenta označenog brojem 7 je _____.
Naziv toplinskog pojasa u kojem se nalazi veći dio površine ovog kontinenta je _____.
Na priloženoj geografskoj karti kemijskom olovkom ispuni onaj dio ovog kontinenta koji se nalazi u južnom umjerenom pojasu.
- 2** 30. Na priloženoj geografskoj karti podebljaj cijelom dužinom paralelu koja dijeli sjeverni umjereni i sjeverni hladni pojas. Naziv te paralele je _____.
- 2** 31. Mjesto označeno crnom točkom (●) se nalazi ____° _____ od početnog meridijana (upiši naziv strane svijeta). Mjesto označeno bijelom točkom (○) nalazi se ____° _____ od početnog meridijana (upiši naziv strane svijeta).
- 2** 32. Razlika u stupnjevima između točaka iz prethodnog zadatka je ____°.
Naziv paralele na kojoj se nalaze ova dva mjesta je _____.

Prostor za računanje:

**U SLJEDEĆEM ZADATKU U PAROVIMA POJMOVA
KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA
U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.**

33. Najveća kopnena cjelina na Zemlji naziva se **Amerika / Euroazija**. Veliki dio granice između Europe i Azije prolazi gorjem Ural koje je na priloženoj geografskoj karti svijeta na prethodnoj stranici označeno brojem **8 / 9**. Brojem 5 označen je kontinent **Sjeverna Amerika / Južna Amerika**. Kontinent označen brojem 4 površinom je najveći među kontinentima **Staroga / Novoga** svijeta.

**U SLJEDEĆA DVA ZADATKA POVEŽI POJMOVE UPISIVANJEM SAMO JEDNOG
SLOVA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU.
JEDAN POJAM IZ DESNOG STUPCA NE MOŽE SE POVEZATI.**

34. Poveži kontinente s toplinskim pojasima u kojima se nalaze cijelom površinom.

_____ Afrika	A) žarki i sjeverni umjereni
_____ Australija	B) žarki i južni umjereni
_____ Azija	C) sjeverni umjereni i sjeverni hladni
_____ Europa	D) žarki, sjeverni umjereni i sjeverni hladni
	E) južni umjereni, žarki i sjeverni umjereni

35. Poveži godišnja doba u navedenim područjima s datumima njihova početka.

_____ ljeto u Australiji	A) 21. 12.
_____ ljeto u Hrvatskoj	B) 21. 6.
_____ jesen u Južnoj Americi	C) 23. 12.
_____ jesen u Sjevernoj Americi	D) 23. 9.
	E) 21. 3.